

Hølen

16.05.2012

AHa

17. MAI 2012 - TALE FOR DAGEN PÅ HØLEN SKOLE.
(Redigert og litt utdypet versjon for Hølen og Såner Vels hjemmeside)

Innledning

Gratulerer med dagen !

Først en varm takk til dere i 17. mai komitèen fordi dere har fortsatt tradisjonen med å feire 17. mai på Hølen skole, selv om det for tiden ikke er skole her. Jeg tror at alle setter stor pris på det.

Manuset til talen ble lagt opp rundt to hovedtemaer:

- Vi feirer 17.mai fordi vi fikk grunnloven vår på denne dagen, og fordi den samtidig langt på vei ga oss vår selvstendighet tilbake. Forholdene rundt tilblivelsen av grunnloven og hvordan den virkelig ble stående som vår, selv om sterke krefter var imot, er spennende som en roman. Jeg vil derfor si litt om dette. Videre vil jeg si litt om hvilket godt land Norge har blitt å bo i, med det demokratiske styringssystemet som grunnloven har gitt oss. I seriøse undersøkelser rangeres vi blant verdens beste.

- 17. mai er barnas dag. Skolen fyller en stor del av barnas liv i oppveksten. Å ha skolen i lokalmiljøet gir stor trygghet. Også for oss voksne betyr det å ha skolen i lokalmiljøet mye. Den er dessuten samlingsstedet når vi feirer 17. mai. Hølen skole er som vi alle vet truet av nedlegging. Jeg vil i talen slå et slag for den, selv om det i våre dager er litt uvanlig å trekke politiske spørsmål inn i en 17. mai tale. I tidligere tider var det svært vanlig. Blant andre Wergeland, Bjørnson og Nansen gjorde det med stor frimodighet. Jeg tar derfor sjansen, og håper at ingen blir støtt.

De tre skoleelevene fra 6. klasse som holdt tale nå rett forut for min, har trukket fram mange av de samme poengene om grunn loven og feiringen av 17. mai, som jeg har tatt med i mitt manus. De var meget flinke, og de formulerte seg imponerende godt og gjennomtenkt. Deres tale om 17. mai står godt på egne bein og trenger ikke supplement. Jeg endrer derfor på mitt opplegg, og går rett på mitt andre hovedtema, nemlig Hølen skole og hva vi som innbyggere i Hølen og Såner kan gjøre for å beholde den. Da slipper dere også en del gjentakelser.

Hølen skole, hvor viktig den er for lokalsamfunnet, og hva vi som innbyggere kan gjøre for å beholde den.

Utviklingen i Hølen fra 1960-åra og fram til idag

Fra slutten av 1960-åra la manglende kloakk-løsning et lokk på all utvikling i Hølen og Såner. Vi mistet det meste av fellesgoder som butikker, bibliotek, lensmannskontor, kafè, jernbanestasjon og frisør, grendehuset begynte å skranke, posten ville helst forsvinne, og da kirken brant, var det bare så vidt at vi ikke mistet den. Det ble en langvarig kamp fra lokalmiljøet om å få en kloakkløsning på plass. Hølen hadde mistet betydning og politikerne viste liten interesse. De syntes kloakkløsning i Hølen ble for dyrt, dvs. de prioriterte andre boområder. På 1990-tallet tok ordfører Jegstad grep og bygget videre på tidligere ordfører Nortvedts arbeid for løsning. Ved årtusenskiftet var kloakkløsningen på plass. Steinar Hansen har beskrevet den sørgelige utviklingen med stadige nedlegginger, og den langvarige kampen for å snu utviklingen. Han kjenner begge deler meget godt, det var han og Inger Berge som gikk i spissen i kampen for lokalmiljøet.

Da kloakken var på plass, ble situasjonen snudd. Boligbyggingen kom i gang. Yngre og dyktige mennesker med innsatsvilje flyttet inn. De har engasjert seg i - og for lokalmiljøet på en konstruktiv og ryddig måte i velforening, foreldreutvalg, idrettslag og politikk.

Etter hvert har vi fått butikk og post tilbake. Kafè har oppstått i ny form med bøker, jazzaftener, sjakkopplæring og barneforestillingene Karsten og Petra. Grendehuset er i ferd med å bli fornyet, og nå sist er ny flott barnehage kommet på plass. I tillegg har vi fått noe helt nytt, barneteatret Bifrost Regnbue-teater, med skuespillere som med innlevelse og glød leverer fine forestillinger med morsomme drakter og flotte kulisser. Og kunstnere flytter inn, inspirerer og bidrar til aktivitet i lokalmiljøet, særlig bør ekteparet Bringsværd/Færden nevnes.

Alt så lyst ut, da tak-lekkasjene på skolen og de medfølgende sopp-problemene kom i fokus i 2009. Men pessimismen som dette medførte, ble snudd til optimisme da politikerne i alle partier på et stort møte på skolen gikk inn for å bygge ny skole. Da planleggingen av den nye skolen kom i gang i 2010, og da også med lokale representanter i planleggingskomiteèn, så vi alle igjen lyst på utviklingen.

Vyer for utviklingen framover

Da så vi for oss at boligbyggingen på de allerede regulerte boarealene, inklusive fortettingen i det gamle Hølen, skulle komme raskt i gang igjen. For vårt indre blikk så vi også for oss barn på vei til den nye skolen på trafikk sikre gang/sykelveier og smågater med fartsdumper. Ja, vi så også egne *bilveier* helt fram til barnehagen og skolen, med travle foreldre på vei fra områdene lengre unna, for å avlevere sine barn. Dette er ikke urealistiske vyer. De er fullt gjennomførbare. Det krever imidlertid at noen i lokalmiljøet engasjerer seg og tar tak, og at kommunen hjelper til med planlegging og legger forholdene til rette.

Noen har også vyer lengre fram i tid. De ser at det ligger fine tomtearealer for bolig (uegnet for jordbruk), nord og syd for Hølen i tillegg til de allerede regulerte, og ganske særlig i vest i retning Erikstadbygda og Kålås. Med regulering av disse til bolig vinker utbygging av skolen i Hølen til en to-parallell skole i en ikke fjern framtid. Kundegrunnlaget for butikk, kafè, grendehus og andre fellesfunksjoner vil øke. Det gode miljøet vil bli enda bedre. Heller ikke dette er urealistiske vyer. De er fullt gjennomførbare. Men det er helt avgjørende at skolen kommer raskt på plass og at politikerne arbeider med oss og ikke i mot.

Betydningen av å ha barneskolen i lokalmiljøet.

Planen for den nye barneskolen er praktisk talt ferdig. Den nye skolen vil bli liggende omlag her hvor den gamle ligger. Alle involverte parter fra Hølen er fornøyd med planene og har offentlig gitt klart

uttrykk for det.

Vi som har gått på Hølen skole, og som selv også har hatt barn her, vet hvor godt skolemiljø det har vært her, og hvor trygt og godt det har vært både for barn og foreldre å ha skolen i lokalmiljøet. Tilknytningen og fellesskapsfølelsen til den øvrige lokalbefolkningen har for de fleste dessuten vært langt inn i voksenalder, for mange vil den vare livet ut.

Når de regulerte boarealene er ferdig utbygd, vil skolen ligge nesten i sentrum av boområdene. Det har den store fordel at hovedtyngden av elevene vil bo så nær skolen at de kan gå eller sykle til og fra. Kommunen vil spare skoleskys. Fritidsaktivitetene blir lett å nå, og foreldrene vil slippe en stor del av kjøringen som ellers følger med.

Også de voksne har stor glede og nytte av å ha skolen i lokalmiljøet. Den er en møteplass. Vi husker foreldremøtene, de hyggelige jule- og sommeravslutningene, og 17. mai komitéene og -feiringene som ristet barn og voksne sammen. Og vi husker de helsebringende aktivitetene i gymsalen med gubbefotball, damehåndball, aerobic og trimgrupper av forskjellig slag.

Det kan neppe være tvil om at oppslutningen om de helsebringende fritidsaktivitetene vil bli adskillig mindre både for voksne og barn hvis en må reise til Son. Det samme gjelder oppslutningen om idrettslaget. Jeg skal ikke dra dette lenger. Vi kjenner alle til fordelene, og hvor viktig det er å ha skolen plassert i lokalmiljøet.

Vedtaket om utsettelse av byggingen.

Så fikk vi et skikkelig tilbakeslag. Ved behandlingen av budsjettet og handlingsplanen på seinhøsten i fjor, der rådmannen hadde innstilt på bygging av ny skole, ble byggingen av skolen utsatt til 2014. Det nye flertallet i kommunestyret ville ha bedre oversikt over kommuneøkonomien før oppstart av byggeprosessen. Med mange nye representanter kan vi forstå det. Papirmengden som måtte pløyas gjennom og fordøyes for å få oversikt, var formidabel. Det skulle settes ned en komité som skulle utrede økonomien i kommunen med siktemål avgrenset til innsparinger på kostnadssiden. Samtidig skulle rehabilitering av den gamle skolen utredes. Komitéen fikk ¾ år på seg til å legge fram sine forslag, dvs. den skal legge fram forslagene nå til høsten. Opposisjonspartiene gikk imot utsetting, og ville også ha et bredere siktemål for komitéen, dvs. ta med inntektsiden. De fikk ikke gjennomslag og møter ikke i komitéen.

Etter at vedtaket om den midlertidige flyttingen av skolen til Son ble kjent, har tomtemarkedet vært helt dødt, sier de som har den skoen på. Vedtaket er i ferd med å legge en ny klam hånd over Hølen. Den må tas bort.

Finanskomitéens arbeid

Flere i lokalmiljøet, og fra flere fora, har fulgt Finanskomiteens arbeid på skolesektoren. Noen har også hatt kontakt med politikere i posisjonen. Kontakten med politikere tyder på meget positive holdninger til Hølen generelt, og også til ny skole.

Det er gjort mye godt arbeid i Finanskomiteen, og vi tror at en kostnadsgjennomgang med jevne mellomrom er fordelaktig. Vi har imidlertid noen viktige ankepunkter:

- Merkostnadene ved å bygge ny skole i Hølen i forhold til sammenslåing med Son er av Finanskomitéen beregnet til 7,5 mill. kr./år. Det høye tallet skyldes at det for tiden er ledige elevplasser på Son skole. Beregningen gjelder derfor bare så lenge skolen ikke er fylt, og er sterkt misvisende hvis den skal nyttes til å vurdere en varig flytting av skolen til Son. Dessuten er Sonsskolen dimensjonert for å gi plass til ny utbygging i Son. Hvis

kommunen av økonomiske grunner ønsker å utnytte skolen bedre, kan dette gjøres ved å øke byggetakten i Sonsområdet. Det finnes godt med fine tomtearealer i gangavstand til skolen der. Dette er en langt bedre måte enn å fylle opp plassene med en varig nedlegging av Hølen skole og frakting av elevene til Son.

Den riktige måten å vurdere ny skole i Hølen på, er å basere vurderingene på en beregning av de *varige* merkostnadene. Disse utgjøres av 1 rektorstilling, litt høyere vedlikeholdskostnader, 1 ekstra skoleklasse (vi har finregnet på det siste utfra innskrevne elever), og sparte skysskostnader. Den samlede merkostnaden dreier seg om 2 mill. kr/år, utgjør bare 2,5 promille av kommunens samlede kostnader og vil knapt merkes i kommunens økonomi. Dessuten bør denne merkostnaden sammenholdes med den økte skatteinngangen som vil komme fra nybygde boliger i Hølen. For boliger som bygges i perioden 2012 -2015 kan økningen grovt beregnes til 4 - 5 mill. kr/år, og i perioden i 2016 – 2025, til 7- 8 mill. kr (kommunens boligprognoser og skatteinngangen i 2010 er lagt til grunn). Den økte skatteinngangen *alene* vil altså dekke ikke bare hele den varige merkostnaden, men også avdragskostnadene og etter hvert det meste av rentekostnadene. Nybygging av skolen i Hølen vil følgelig ikke bli noen belastning av betydning hverken for kommuneøkonomien eller de øvrige innbyggerne i kommunen.

- Finanskomiteen ser bare på utgiftssiden. Inntektssiden blir ikke vurdert. Å gå gjennom bare utgiftssiden når forbedringsmulighetene i økonomien skal vurderes, er halvgjort arbeid. Det alvorlige med dette er imidlertid at kommunestyret på denne måten vil kunne bli tvunget til å foreta kutt med store negative konsekvenser, og som de ikke ville ha gjort hvis de hadde kjent mulighetene på inntektssiden.

De viktigste faktorene på inntektssiden som bør gjennomgås er:

Økningen i skatteinngangen som skyldes befolkningsveksten

Styring av befolkningsveksten til ressursene i de enkelte tettsteder og i kommunen totalt.

Fortsettelse av utbygging av næringsarealer.

Innføring av næringskatt

I alle disse faktorene ligger det store muligheter for tilpassinger og forbedringer av økonomien. Det dreier seg om millionbeløp, til dels tosifrede. Å gå inn i en kuttprosess uten å kjenne mulighetene som ligger her, kan nesten sies å være uansvarlig, spesielt når kuttene får betydelige negative konsekvenser for grupper eller lokalmiljøer.

- Opposisjonen er som foran nevnt ikke representert i Finanskomiteen. Det er synd fordi diskusjon og meningsutveksling normalt fører til bedre løsninger. Så langt har det vært lite av meningsutveksling i Finanskomiteen når det gjelder skolesaken. Administrasjonens dokumenter og beregninger, har gått videre nesten uten diskusjon og uten justeringer. Også administrasjonen trenger innspill fra politikere og grasrot for å gjøre godt arbeid. Med så viktige spørsmål som Finanskomiteen behandler, bør synspunktene fra alle politiske partier komme fram på utredningsstadiet. I formannskapet og kommunestyret er det gjerne for seint.
- Finanskomiteens materiale oversendes til kommunestyret etter hvert. Noen av forslagene er faktisk allerede vedtatt, og vil binde opp de etterfølgende. Kommunestyret får på denne måten ikke mulighet for en helhetlig avveining. Måten gir også mulighet for manipulasjon. Hvis kuttbehovet er stort, står sakene som blir lagt fram seint, lagelig til for kutt. Metoden låser

kommunestyrerepresentantene og er en meget tvilsom framgangsmåte.

Idealet vil være at kommunestyret får seg forelagt *alle* Finanskomiteens forslag til tiltak både på kostnads- og inntekstsiden når beslutningene skal fattes, en meny av tiltak, og at kommunestyret velger i menyen og beslutter etter en helhetlig avveining mellom boområder og befolkningsgrupper.

Tiltak som lokalmiljøet kan bidra med for å få til en positiv løsning for Hølen skole

Vi i lokalmiljøet kan hver for oss bidra til å få en positiv løsning for skolen ved å gjøre følgende:

Fortelle politikerne at kostnadene ved å opprettholde Hølen skole ikke dreier seg om 7,5 mill.kr. som Finanskomiteens framstilling kan tolkes til, men i størrelsesordenen 2 mill.kr. Videre at disse kostnadene vil bli dekket opp flerdoblet gjennom den økte skatteinngangen som følger av den forutsatte boligbyggingen i Hølen.

Overbevise politikerne om at Hølen er et meget godt og levedyktig tettsted, og at innbyggerne er opptatt av å videreutvikle det.

Få politikerne til å forstå at innbyggerne i Hølen nå er lei av å bli oppfattet som en belastning på kommunens økonomi, og ikke vil tolerere at det på nytt legges et uforskyldt lokk på utviklingen ved å legge ned skolen.

At alle innbyggere som har muligheter til å påvirke, påvirker til økt boligbygging slik at skolen blir varig fylt, og gjerne utvidet, og at butikk, kafè, grendehus og idrettslag får et befolkningsgrunnlag som gir gode vilkår.

Vi tror på politikernes positive utsagn om Hølen og er optimister. Men et sterkt påtrykk fra grasrota styrker saken. VI HÅPER AT SKOLEN KOMMER !!

Lykke til !